

Victim Impact Statement Factsheet

የተበዳይ ተጽዕኖ መግለጫ ከተጠቁው፣ አካል ወይም ከንግድ ስራ የተፃፈ ወይም የተነገረ የምስክርነት ቃል ሲሆን ይህም በቅጣት ጊዜ በወንጀል ምክንያት የደረሰባቸውን አካላዊ፣ ስነልቦናዊ፣ ስሜታዊ እና የገንዘብ ጉዳት የሚገልጽ ነው። ፍርድ ቤቱ የወንጀለኛውን ቅጣት በሚወስኑበት ጊዜ የተገኘውን ተፅእኖ መግለጫ እንዲሁም ከከሰሽ እና ከተከላከሎች የተሰጡትን መግለጫዎች ግምት ውስጥ ማስገባት አለበት።

የተበዳይ ተፅእኖ መግለጫዎች የተበዳዩ መብት ናቸው!

በWashington ስቴት ውስጥ፣ የተገኝዎች ተፅእኖ መግለጫዎች [Crime Victim Bill of Rights](#) ህግ ውስጥ ተገልጾል እና በወንጀል ፍትህ ስርዓት ውስጥ የተገኝዎችን ድምጽ የሚያቀርቡ አስፈላጊ መብቶች ናቸው። የተበዳይዎች ተፅእኖ መግለጫዎች ወንጀሉ እንዴት እንደነካቸው በራሳቸው አነጋገር ተገኝዎችን ለፍርድ ቤት እና ለወንጀለኛው እንዲያካፍሉ እድል ይሰጣቸዋል።

የተገኝውን ተፅእኖ መግለጫ ማን ማዘጋጀት ይችላል?

በእነሱ ላይ በተፈጸመ ወንጀል በቀጥታ በአካል ወይም በስሜት የተጎዳ ወይም ንብረቱ የተጎዳ ወይም የገንዘብ ኪሳራ የደረሰበት ሰው። በአጠቃላይ፣ የተበዳይ ተፅእኖ መግለጫዎች በሚከተለው ሰው ሊዘጋጁ ይችላሉ፡-

- ቀጥተኛ ተበዳይ (ግለሰብዎች፣ ተቋማት፣ እና የንግድ ተቋማት)
- ከሞቱ ተበዳይዎች የተረፉ ሰዎች
- የተገኝዎች የቅርብ የቤተሰብ አባላት
- በሁለተኛ ደረጃ ወንጀል ተጽእኖ የተጎዳ የቅርብ ጓደኞች እና የማህበረሰብ አባላት በአንዳንድ ሁኔታዎች መግለጫዎችን ሊያቀርቡ ይችላሉ።

ፍርድ ቤቶች የቅጣት ውሳኔ በሚሰጡበት ጊዜ ምን ያህል ተገኝዎች የንግግር ምስክርነት መስጠት እንደሚችሉ ሊገደቡ ይችላሉ፣ ነገር ግን በአጠቃላይ ፍርድ ቤቱ ምን ያህል የጽሁፍ መግለጫዎችን እንደሚያስብ ምንም ገደቦች የሉም።

የተገኝ ተጽዕኖ መግለጫ መጻፍ ይጠበቅብኛል?

አይ፣ የተገኝ ተጽዕኖ መግለጫ መጻፍ አያስፈልግም። ለመሳተፍ ምርጫው ሙሉ በሙሉ የእርስዎ ነው። አንዳንድ የተገኝ ተጽዕኖ መግለጫን መጻፍ፣ ሊሆኑ የሚችሉ ጥቅሞች የሚከተሉት ናቸው፡-

- ዳኛው በራስዎ አባባል ከእርስዎ በቀጥታ መስማት ይችላል። በዚህ ወንጀል ቀጥተኛ ተፅዕኖ ያለው እውነተኛ ህይወት፣ ተገኝ፣ ቤተሰብ፣ ማህበረሰብ እንዳለ ለዳኛው የተወሰነ አመለካከት ሊያስቀምጥ ይችላል።
- በተመከረው የዓረፍተ ነገር ርዝመት ላይ ያለዎትን አስተያየት ለዳኛው በቀጥታ የመናገር እድል አለዎት።
- የእርስዎ መግለጫ የጉዳዩ መዝገብ አካል ይሆናል።
- አንዳንድ ተገኝዎች ለፍርድ ቤት እና ለወንጀለኛው ለሁለቱም ለመካፈል እድሉ እንዳላቸው ይጋራሉ የወንጀሉ ተፅእኖ በግለሰብ የማገገም ጉዟቸው አጋኸ አካል ነው።

የተገኝ ተጽዕኖ መግለጫ እንዴት ማዘጋጀት እንደሚችል

የተገኝዎችን ተፅእኖ መግለጫ ማዘጋጀት በጣም አስፈሪ እና ከባድ ስራ ሆኖ ሊሰማው ይችላል። አንዳንድ ግለሰቦች ወይም አካላት በወንጀል ምክንያት ያጋጠሟቸውን ከባድ ጉዳት ወይም ተጽእኖ በቃላት ለመግለጽ ሲታገሉ ኖረዋል። እራስዎን ፍጥነትዎን፣ እረፍት ይውሰዱ እና "ፍፁም" እንዲሆን የሚያስፈልገውን ግፊት መቃወም ያስታውሱ። ከዚህ በታች ያሉት፣ እርስዎን ለመምራት የሚረዱ አንዳንድ ፍንጭ ሰጪ ጥያቄዎች ናቸው፡-

- ወንጀሉ እርስዎን፣ ንግድዎ ወይም ቤተሰብዎ ላይ እንዴት ተጽኖ አሳድሯል?

- አካላዊ -- ለምሳሌ:- ጉዳዮች፣ ቀደ ጥገናዎች፣ የአካል ጉዳዮች፣ የረጅም ጊዜ የአካል ጉዳዮች፣ ከፍተኛ የልብ መጨናነቅ ወይም ሥር የሰደደ ሕመም፣ ድካም፣ ጭንቀት፣ እና የመሳሰሉት
- በስሜታዊነት/በስነ-ልቦናዊ- ለምሳሌ፡- ድብርት፣ የድንጋጤ ምልክቶች፣ PTSD፣ ትኩረት ማድረግ አለመቻል፣ እፍረት፣ የጥፋተኝነት ስሜት፣ ሽብር፣ ድንጋጤ፣ ፍርሃት፣ ቁጣ ወይም ቁጣ፣ Uዘን፣ የመሳሰሉት ናቸው።
- በገንዘብ – ለምሳሌ:- የህክምና ሂሳቦች (የሆስፒታል ቆይታ፣ የአደጋ ጊዜ መጓጓዣ፣ የታካሚ ወይም የተመላላሽ ታካሚ እንክብካቤ፣ የህክምና አቅርቦቶች) ማዘዣዎች፣ ስራ ማጣት ወይም ስራ ማጣት፣ ስራ መልሶ ማሰልጠን፣ የወንጀል ቦታን የማጽዳት ወጪዎች፣ የመዘወሪያ ወጪዎች፣ የልጅ እንክብካቤ፣ የግል ንብረት መጥፋት ወይም መጥፋት፣ የገቢ ማጣት፣ የአእምሮ ጤና ወጪዎች፣ ወዘተ።
- ሰፊ ተጽዕኖዎች - ለምሳሌ:- በአለም አቀፍ ለውጥ፣ መንፈሳዊ ተጽዕኖዎች፣ የማህበረሰብ ተፅዕኖዎች የመሳሰሉት።
- በዚህ ጉዳይ ላይ የቅጣት ውሳኔን በተመለከተ ለፍርድ ቤት ያቀረቡት ሀሳብ ምንድን ነው?
  - ምንም ዓይነት የሕክምና ምክረ ሃሳቦች አሉዎት?
  - የረጅም ጊዜ ምክሮች አሉዎት?

ያስታውሱ እነዚህ ይህ ወንጀል በአንተ ላይ ተጽዕኖ በሚያሳድርባቸው መንገዶች ላይ እንድታሰለስል የሚረዱህ ቀላል ጥያቄዎች ናቸው። ይህ ያለዎትን ልምድ ለፍርድ ቤት በራስዎ ቃላት ለመግለጽ ያልዎት እድል ነው።

የተጎጂ ተጽዕኖ መግለጫ ለፍርድ ቤት እንዴት ሊቀርብ ይችላል?

በፍርድ ቤት ፊት የተጎጂዎችን ተፅዕኖ መግለጫ ማዘጋጀት እና ማቅረብ አስፈሪ ሊሆን ይችላል። አንዳንድ ግለሰቦች ጥፋተኛው ይቅርና ፍርድ ቤት ፊት ለፊት መናገር እንደማይመቻቸው ይገራሉ። የተጎጂዎን የተፅዕኖ መግለጫ ለፍርድ ቤት ሲያቀርቡ ግምት ውስጥ መግባት ያለባቸው ብዙ የተለያዩ አማራጮች አሉ። ያሉት አንዳንድ አማራጮች የሚከተሉትን ሊያካትቱ ይችላሉ:-

- የቃል ምስክርነት በክፍት ፍርድ ቤት በቀጥታ ለዳኛው መስጠት።
  - መግለጫዎን ሲያገሩ ደጋፊ ወይም ጠበቃ ከጎንዎ እንዲቆም መምረጥ ይችላሉ።
  - የእርስዎን ተፅዕኖ ለማሳየት (ፍርድ ቤት ለማየት በቂ የሆነ) ምስል ለመያዝ መምረጥ ይችላሉ።
- እርስዎን ወክለው መግለጫዎን ለማንበብ ድጋፍ ሰጪ ወይም ጠበቃ ይምረጡ።
- የቅጣት ውሳኔውን አስቀድሞ ለመገምገም ለዳኛው (እና ለመከላከያ) ደብዳቤ ማስገባት።
  - ማንኛውም የጽሁፍ መግለጫ ለህዝብ ይፋ የሆነ እና በቀጥታ ከሰነድ እና ለተከላከሉ የቀረበ መሆኑን ልብ ማለት ያስፈልጋል። እባክዎን አድራሻዎን ወይም የመገኛ አድራሻዎን በመግለጫዎ ውስጥ እንዳያካትት እርግጠኛ ይሁኑ።
  - አንዳንድ ተጎጂዎች በፍርድ ቤት ወቅት ከሚሰጡት የንግግር መግለጫ በተጨማሪ የጽሁፍ መግለጫ ማካተት ይመርጣሉ። ይህንን አማራጭ ከመረጡ፣ እባክዎ ተመሳሳይ መግለጫዎችን አያቅርቡ፣ ዳኛው የቅጣት ችሎት ከመጀመሩ በፊት ማንኛውንም የጽሁፍ መግለጫ አንብበውት ይሆናል።
- እንዲሁም በፍርድ ቤት ፍቃድ መግለጫዎን በቪዲዮ ላይ አስቀድመው ለመቅረጽ መምረጥ ይችላሉ። ከፍርድ ቤት ፈቃድ ለማግኘት ይህንን አማራጭ ለመከተል ከፈለጉ አስቀድመው ጠበቃዎን ያነጋግሩ።